

Motto:

Protivník je tak chytrý jako my – ne-li chytřejší –
a všemožně usiluje o to
abychom nedosáhli svých cílů.

Vojenská operace EUFOR RD CONGO byla výrazem vysoké politické angažovanosti EU v Demokratické republice Kongo. Tato operace byla demonstrací evropského umu, znalostí, dovedností a schopností uplatněných v oblasti civilního a vojenského řešení krize a předvedením „technologického modelu“ pro Battle Groups EU. Operace EUFOR RD CONGO je po operaci Althea v Bosně a Hercegovině (6200 vojáků a důstojníků) druhou největší vojenskou operací podniknutou EU (zúčastnilo se jí téměř 3000 vojáků a důstojníků).

Dosažení úspěchu EUFOR RD CONGO bylo založeno na efektivním využití všech dostupných zdrojů. Jednotky EUFOR RD CONGO měly k dispozici dostatečnou vzdušnou podporu, speciální síly a síly rychlé reakce, jakož i prostředky elektronického sledování a schopnosti získávat a shromažďovat informace zpravodajské hodnoty včetně jednotky bezpilotních průzkumných prostředků Belgické armády, která byla vyzbrojena čtyřmi kusy těchto prostředků typu B-Hunter [1].

Síly EUFOR RD CONGO představovaly kompaktní a mohutný operační svazek, přesně takový, jak by měla vypadat každá Battle Group EU. Od samotného počátku měly relativně jasný mandát a jasně stanovenou strategii vyvedení sil a opuštění prostoru operace: Článek 15 odstavce 2 Společného usnesení 2006/319/CFSP jasně stanovil, že „vojenská operace EU skončí čtyři měsíce ode dne konání prvního kola prezidentských voleb v RDC“.

Intenzitou vedení a psychickým zatížením byla operace EUFOR RD CONGO nesmírně náročná a výjimečně obtížná nejen pro velitele a štáby, ale pro všechny příslušníky jednotek, a to od zahájení rozvinutí sil až po ukončení jejich vyvedení a opuštění prostoru operace. Tento fakt svědčí o tom, že expediční operace v současnosti je a pro nejbližší budoucnost stále bude nejnáročnější vojenskou akcí, kterou jsou členské státy EU schopny společně podniknout.

Co se na rozhodovacím procesu EU pro operaci EUFOR RD CONGO ukázalo jako problematické, bylo dosažení souhlasu o specifických podrobnostech provedení a fungování této vojenské operace EU. V důsledku toho zasazení vojenských sil EU v Demokratické republice Kongo nebylo operací Battle Group v pravém slova smyslu, ale *ad hoc* Německem vedených sil EU, a to navzdory skutečnosti, že belgicko-francouzsko-německá Battle Group EU se právě nacházela v pohotovosti.

Přesto, jak se ukázalo, bylo projevem politické prozíravosti a státnické moudrosti, že se EU rozhodla nepoužít Demokratickou republiku Kongo jako zkušební polygon pro realizaci konceptu Battle Group EU. Bylo tomu tak především proto, že měsíce před plánovaným zahájením

operace byly poznamenány politickou nerozhodností, a dále EU jako celek neměla v té době dostatek předpokladů potřebných k realizaci konceptu Battle Group EU (Battle Groups EU se nacházely ve stavu počátečních operačních schopností).

Obr. 1: Zámysl operačního velitele pro provedení operace EUFOR RD CONGO

Dosažení počátečního souhlasu o provedení mise v RDC zabralo tři měsíce, během této doby se velikost a geografický rozmach operace, spolu s mnoha dalšími otázkami, staly předmětem intenzivních politických diskuzí. Zkušenost získaná z operace EUFOR RD CONGO v RDC však jednoznačně ukazuje, že nasazení vojenských sil velikosti Battle Group je vysoce úspěšné, a že EU je schopna uskutečnit operaci rychlé reakce. Celková vize toho, čeho má být operací EU dosaženo (přesněji řečeno, kdy, kde a jak) však musí být jasně zformulována již v raném stadiu její přípravy.

1. Provedení mise EUFOR RD CONGO

1.1 Nasazení sil do operace

Přípravy pro nasazení sil do operace EUFOR RD CONGO se uskutečňovaly v těsné koordinaci mezi EU OHQ, FHQ a poskytovateli těchto sil. EU OHQ vypracováním operačních dokumentů a přijetím rozhodnutí o logistických aspektech operace vytvořilo půdu a základní předpoklady pro nasazení sil. Koordinační středisko přesunů EU (EUMCC) u EU OHQ organizovalo mnohonásobné přesuny uskutečňované po moři a vzduchem. Velitelství sil (FHQ) připravilo podrobné podklady a požadavky na přerozdělení vojenských schopností mezi prostorem Kinshasa a Libreville. Jinak provedení přesunů do prostoru operace a logistické zabezpečení zůstávaly v národní zodpovědnosti.

S cílem harmonizovat tato mnohostranná úsilí se u EU OHQ Postupim uskutečnily čtyři konference ke sladění nasazení sil do operace. V průběhu těchto konferencí byly státy poskytující síly a prostředky informovány o strategickém, operačním a do jisté míry i tak-

tickém uspořádání v prostoru operace, hlavním obsahu návrhu OPLAN včetně záměru operačního velitele, stavu vytváření sil a postupu v přípravě prováděcí fáze operace EUFOR RD CONGO.

Na základě daných informací byl v úzké součinnosti mezi EU OHQ, FHQ, státy poskytujícími síly a prostředky a ostatními zainteresovanými činiteli (Koordinační centrum vzdušné přepravy a Koordinační centrum námořní přepravy) vypracován záměr logistického zabezpečení operace.

V rámci konferencí probíhaly diskuze o:

- ❑ možnostech ubytování a zabezpečení běžného života vojsk,
- ❑ provedení strategické námořní a vzdušné přepravy,
- ❑ úrovni zabezpečení poskytovaného hostitelskou zemí.

Kdekoliv to bylo možné a přispívající státy s tím vyslovily souhlas, bylo uplatňováno mnohonárodní řešení logistického zabezpečení s cílem dosáhnout minimalizace národního úsilí. Nasazení sil se uskutečnilo s pouze nepodstatnými odchylkami od původního plánu a bylo ukončeno v souladu s harmonogramem a s dodržením stanovených termínů. Veškerá výzbroj a vojenský materiál se nacházel v prostoru operace, což bylo zárukou dosažení plných operačních schopností ke stanovenému datu.

K nasazení sil do operace bylo celkem provedeno **133 strategických vzdušných a námořních přeprav** mezi Evropou a letišti vyložení v RDC (Kinshasa – N'Dolo a N'Djili) a Gabunem (Libreville). Přístavy Matadi a Boma v RDC a přístav Owendo v Gabunu byly využity jako místa pro vylodění sil a prostředků.

Z výsledků analýzy zkušeností a poznatků získaných styčnými důstojníky a rekognoskačnými skupinami v GABUNU a RD CONGO bylo zřejmé, že kritickým problémem se jevila velmi vysoká kriminalita a organizovaný zločin, který prorostl do státní správy, a neschopnost bezpečnostních orgánů čelit tomuto úkazu.

Problémem nadále zůstávala i velmi nízká bojeschopnost ozbrojených sil RD CONGO, které nebyly, hlavně ve východních oblastech, schopny se vyrovnat s destrukční činností polovojenských organizací a ozbrojených milicí. V hlavním městě Kinshasa se nacházely soukromé armády vlivných politických činitelů a významných představitelů veřejného života, které mohly kdykoliv zasáhnout do politického vývoje ve snaze ovlivnit výsledky voleb. Na základě těchto poznatků byl proto v průběhu nasazování sil EU do operace hlavní důraz položen na ochranu a bezpečnost sil a udržování úzké součinnosti s vojenskými jednotkami mise OSN-MONUC.

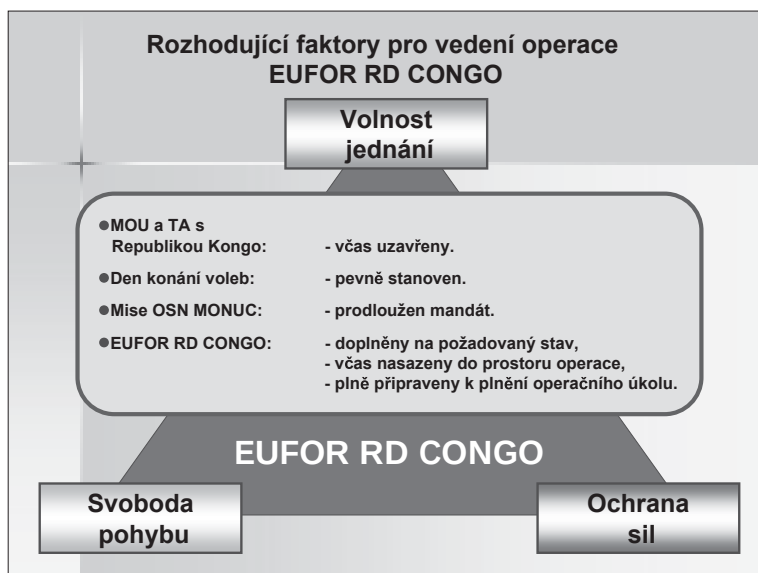
1.2 Hlavní operace EUFOR RD CONGO

Dne 30. července 2006 se za řízení mise OSN MONUC a konžské nezávislé volební komise (CEI) společně uskutečnily volby do parlamentu a první kolo prezidentských voleb. Přesně den před volbami dokončily EUFOR RD CONGO strategické rozvinutí v RDC a Gabunu.

Prvotní operační sestava EUFOR RD CONGO zahrnovala pohotovostní síly (OCF) v Gabunu a předsunuté prvky v RDC. Velitelství sil FHQ a předsunuté prvky byly dislokovány v Kinshase ve třech kempech (kempech N'Dolo 1 a N'Dolo 2 v prostoru vojenské letecké základny a kempu N'Djili v prostoru Mezinárodního letiště Kinshasa).

Hlavní uskupení operačních a taktických manévrových prvků bylo umístěno v Gabunu, dvě větší úkolová uskupení (TG1 a TG2) v Libreville a úkolové uskupení speciálních sil v přístavu Port Gentile. Tyto síly se nacházely ve vysokém stupni pohotovosti a byly na základě požadavku mise OSN MONUC a v souladu se schváleným mandátem připraveny k provedení vojenské akce v jakémkoliv místě operačního zásahu v prostoru operace.

Na začátku mise spočívalo hlavní úsilí EUFOR RD CONGO ve snaze dosáhnout zviditelnění a hodnověrnosti. Docházelo k navazování kontaktů s politickými a vojenskými představiteli stejně jako s obyvatelstvem.

Obr. 2: Rozhodující faktory pro vedení operace EUFOR RD CONGO

Prvotním cílem EUFOR RD CONGO bylo zajistit klidný průběh voleb a odradit případné narušitele od jejich záměrů. Na základě prognózy vycházející z hodnocení poměru politických sil se neočekávalo, že by některý z kandidátů, ucházejících se ve volbách o úřad prezidenta, získal více jak 50 % odevdaných hlasů a že by již v prvním kole prezidentských voleb padlo rozhodnutí, kdo se stane prezidentem. Vzhledem k tomu také nebylo očekáváno vypuknutí nějakých větších občanských nepokojů.

Za této situace EUFOR RD CONGO zastávaly vysoce viditelnou pozorovatelskou roli. Ta byla prezentována denní a noční přítomností sil okamžité reakce v ulicích Kinshasy, plněním zpravodajských, monitorovacích a průzkumných úkolů, vedením informačních a psychologických operací a poskytováním informací o činnosti EUFOR RD CONGO a činnosti prvků CIMIC masovým sdělovacím prostředkům.

Informační operace (Info Ops). Informační operace byly vedeny v souladu se směrnicí EU pro realizaci Informační strategie EU, s cíli stanovenými operačním velitelem a pravidly použití síly (ROE). Zviditelnění a hodnověrnost byly dvěma základními principy vedení informačních operací. Všechna poselství a zprávy vysílané v televizních a rozhlasových stanicích pro obyvatelstvo Konga se setkala s příznivým ohlasem.

Tištěné produkty – a zvláště informační bulletin „LA PAILLOTTE“ [Lidový týdeník] – byly distribuovány v co nejširší síti. Obsah těchto produktů byl zcela hodnověrný.

Úkolem informační kampaně bylo poskytováním přesných informací vyvracet nepodložené zvěsti, fámy a dezinformace šířené o posílání EUFOR RD CONGO, popularizace jednotlivých jednotek a seznámení nejširší veřejnosti s jejich výzbrojí a vybavením a zdůrazňování nestrannosti.

Byly navázány kontakty se zástupci mezinárodních a místních hromadných sdělovacích prostředků s cílem zajistit náležitou informovanost o politických cílech EUFOR RD CONGO a o plánovaných vydáních tiskových prohlášení a době konání tiskových konferencí.

Dále byl navázán kontakt s mezinárodními, vládními a nevládními organizacemi působícími v Kinshase, představiteli vlády RDC, představiteli politických stran, potenciálními odpůrci a ostatními důležitými činiteli, kteří mají vliv na dění v zemi a na koordinaci činnosti informačních a psychologických operací.

V rámci psychologických operací byl navázán kontakt s místními tiskárnami a rozhlasovými stanicemi s cílem uzavřít příslušné kontrakty a získat vysílací čas.

Obr. 3: Tištěný produkt pro vedení psychologických operací

Na základě analýzy okruhu publika byla vyžádána dodávka produktů pro provádění psychologických operací a z místní populace byli najati tlumočníci, vydavatelé a technici tak, aby mohly být splněny všechny požadavky na vedení psychologických operací v prostoru operace, a to bez vytvoření konkurence pro celonárodní rozhlasovou stanici „Radio Okapi“.

Psychologické operace (PSYOPS). Hlavním cílem psychologických operací bylo získat a udržet podporu místního obyvatelstva pro působení EUFOR RD CONGO a ovlivnit veřejné mínění s cílem ukázat, že EUFOR RD CONGO jsou činitelem schopným vytvořit a zajistit bez-

pečné prostředí pro uskutečnění a hladký průběh prezidentských a parlamentních voleb. Celkem bylo odvysíláno 51 rádiových relací ve dvou jazycích – francouzštině a lingae [2].

Každá z těchto relací byla vysílána po dobu jednoho týdne osmkrát denně na šesti rozhlasových stanicích v Kinshase a dvou rozhlasových stanicích s celonárodním pokrytím.

Byly podepsány kontrakty s rozhlasovými stanicemi. Mezi obyvatelstvem byly taktéž šířeny i tištěné produkty (skládačky, plakáty a letáky) a reklamní předměty (trička s potiskem, čepice, nástěnné hodiny apod.). Navíc jednou týdně byl vydáván již zmiňovaný časopis EUFOR RD CONGO s názvem „LA PAILLOTTE“. Tento týdeník byl vydán v Kinshase celkem 17krát s nákladem 63 000 kusů v každém vydání. Dále byl tento časopis (s nákladem 25 000 výtisků v každém vydání) celkem 4krát vydán v předpokládaných prostorech operačních zásahů.

Mimo to bylo prováděno rozšiřování dalších tištěných a ostatních produktů psychologických operací v místech, kde působily jednotky EUFOR RD CONGO s cílem získat podporu místního obyvatelstva a hlavách představitelů společenského života.

Komunikační strategie a poskytování veřejných informací o EUFOR RD CONGO. Informování veřejnosti hrálo důležitou roli v prezentování, podpoře hodnověrnosti a zviditelnění operací EUFOR RD CONGO. Hromadné sdělovací prostředky projevovaly o tuto misi trvale obrovský zájem. Zvláště ve fázi nasazení činnost v této oblasti vytvářela podmínky a předpoklady pro dosažení celkového úspěchu operace.

Informace masmédií o průběhu operace měly podstatný vliv na získání podpory veřejnosti pro operaci. Veřejné informační kanály se staly od počátku prostředky EUFOR RD CONGO pro předávání informací o operaci, jejich úkolech a cílech. Zájem médií o operaci byl významný od samého počátku, přes zahájení operace až k jejímu ukončení. Ještě dnes rok po jejím ukončení zájem médií o tuto operaci neutichá.

Tiskové středisko EU OHQ a FHQ (PIC – Press Information Centre) kladlo důraz na následující hlavní poselství Rady EU:

- ❑ Podpora voleb a obyvatelstva RDC, které se ocitlo na křižovatce dějin.
- ❑ Odrazení odpůrců demokratického urovnání problémů od jejich záměrů.
- ❑ Podpora mise OSN MONUC, nikoliv však nahrazení její funkce; rozvoj spolupráce mezi OSN a EU.
- ❑ Příspěvek EU pro RDC a proces přechodu k demokracii.
- ❑ Komplexní přístup EU ke stabilizaci situace v RDC.

Co bylo nejdůležitějším: koordinace činnosti mezi informačními operacemi a informováním veřejnosti bylo dosaženo za pomoci stálého zástupce v Koordinační radě pro vedení informačních operací. Zde se rozhodovalo o obsahu tiskových prohlášení.

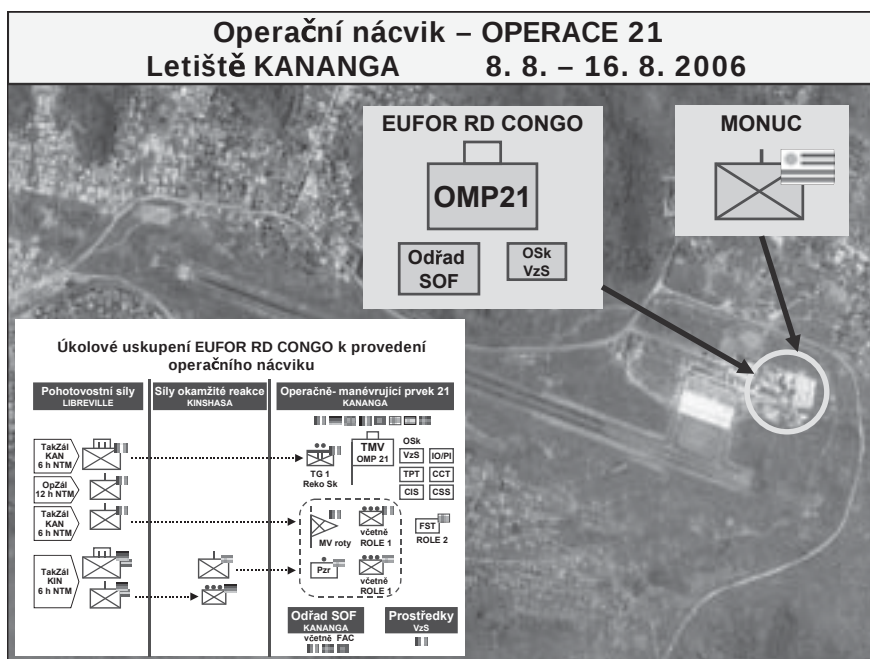
Monitorování dodržování lidských práv. Hlavním principem, promítajícím se do veškeré činnosti EUFOR RD CONGO, byla otázka dodržování lidských práv. Článek 6 Smlouvy o Evropské unii zdůrazňuje respekt uchovávaný k lidským právům, protože dodržování lidských práv je jedním ze základních principů, na kterých byla založena EU.

Článek 11 Smlouvy o Evropské unii zdůrazňuje, že jedním z cílů společné zahraniční a bezpečnostní politiky je dosáhnout a stabilizovat dodržování lidských práv. Dokumenty EU a další oficiální dokumenty obsahují opatření pro uskutečňování této politiky v konkrétních podmínkách. Ochrana lidských práv je řešena systematicky ve všech operacích EU.

Monitorování dodržování lidských práv vycházelo z OPLAN. Propracovaný a účinný systém hlášení umožňoval sledovat chování příslušníků EUFOR RD CONGO a hodnotit situaci v dodr-

žování lidských práv v prostoru operační činnosti. V přípravné fázi operace byla v koordinaci s představitelem EU pro lidská práva provedená na toto téma příprava příslušníků FHQ Creil.

Operační nácviky. První operační nácvik – operace 21 – se uskutečnil ve dnech 8. 8. – 16. 8. 2006. V tomto období EUFOR RD CONGO provedly první nasazení operačně manévrujícího prvku do hlavního města provincie. Operační nácvik byl proveden pod kódovým označením operace 21 (OP-21). Klíčovou činností bylo nasazení mnohonárodního rotního pěšího uskupení označeného jako OMP 21 (operačně manévrující prvek – 21) a odřadu speciálních sil (pod označením SOF DET) do prostoru města Kananga v provincii Kasai Occidental, 840 km východně hlavního města Kinshasa.

Obr. 4: Schéma záměru provedení operačního nácviku – operace 21

Hlavním cílem operačního nácviku bylo zviditelnit EUFOR RD CONGO v potenciálním prostoru operačního zásahu a demonstrovat vojenské schopnosti – okamžité nasazení hodnověrných vojenských sil do jakéhokoli místa ve vzdálených provinciích RDC.

Za pozornosti hromadných sdělovacích prostředků tento operační nácvik kladně zapůsobil na klíčové politické a vojenské představitele, ale také na obyvatelstvo a přesvědčil je, že jednotky EUFOR RD CONGO jsou připraveny a plně odhodlány splnit stanovený úkol. Operační nácvik vedl k posílení důvěry v EUFOR RD CONGO jako v nestrannou vojenskou sílu.

Významnou politickou a společenskou událostí byla účast zplnomocněného představitele EU pro oblast velkých afrických jezer Aldo Ajjela na tiskové konferenci uspořádané velitelem sil a tiskové konferenci uspořádané primátorem města Kananga. Z vojenského pohledu byla operace 21 první velkou příležitostí pro velitele a štáby k seznámení se s operačním prostředím v prostoru Kananga, provedení revize předběžných operačních plánů zpracovaných pro tuto

oblast a zkouškou interoperability jak v rámci EUFOR RD CONGO samotných, tak mezi EUFOR RD CONGO a misí OSN MONUC.

Operace 21 byla v původním pojetí zamýšlena a prováděna jako zkušební test pro sérii nasazení do předpokládaných prostorů operačních zásahů vytipovaných v rámci celého prostoru operace. Situace se však vyvíjela odlišně od původních předpokladů a hodnocení a těžiště úsilí EUFOR RD CONGO se v důsledku tohoto vývoje posunulo z provincií do hlavního města Kinshasa.

V důsledku tohoto posunu byl přijat odlišný operační přístup, pozornost byla soustředěna na oblast Kinshasa a plánované operace EUFOR RD CONGO v provinciích, s cílem ušetřit síly a prostředky (zvláště úzkoprofilové prostředky taktické vzdušné přepravy) byly nahrazeny činnostmi operačních styčných a průzkumných týmů namísto provádění operačních nácviků v plném měřítku.

Srpnové ozbrojené srážky v La Gombe (20. 8. – 22. 8. 2006). Dne 20. srpna 2006 v odpoledních hodinách obklíčil obrněný oddíl republikánské gardy (GR Det) sídlo viceprezidenta Jean-Piera Bemby ve vládní čtvrti La Gombe v Kinshase. Mezi bezpečnostními složkami viceprezidenta a příslušníky republikánské gardy došlo k pouličnímu boji. Uvnitř rezidence zůstalo obklíčeno několik vysokých diplomatů OSN a EU, kteří v té době vedli s viceprezidentem politická jednání týkající se volebního procesu.

Ve stejnou dobu byly obsazené televizní a rozhlasové stanice patřící Jean-Pierru Bembovi a zastaveno televizní a rozhlasové vysílání se zdůvodněním, že obě stanice vysílaly nepodložené zprávy o údajném vítězství viceprezidenta v prezidentských volbách.

Za podpory sil okamžité reakce EUFOR RD CONGO provedly jednotky síly rychlé reakce mise OSN MONUC zásah a osvobodily diplomaty z rezidence v La Gombe. Ozbrojené srážky mezi příslušníky republikánské gardy a ochranou viceprezidenta dále pokračovaly. Rozhovory o urovnání situace vedené pod patronací mise OSN MONUC a EUFOR RD CONGO nakonec vyústily v dohodu o zastavení palby a stažení sil.

V průběhu noci z 22. 8. na 23. 8. 2006 došlo k oddělení bojujících sil a jejich stažení do posádek (kempů a kasáren). Tento incident ukázal, že EUFOR RD CONGO, ke kterému v počátku byla z obou hlavních politických stran chována jakási nedůvěra, získal postavení uznávané nestranné vojenské síly od obou hlavních kandidátů na úřad prezidenta.

Na základě výsledků jednání vedených pod patronací mise OSN MONUC a EUFOR RD CONGO obě strany souhlasily s prováděním denních společných verifikačních patrol, které budou složeny z důstojníků republikánské gardy, Národní bezpečnosti, oddílu osobní ochrany viceprezidenta, mise OSN MONUC a EUFOR RD CONGO. Opatření přijatá k budování důvěry opět posílila důvěryhodnost EUFOR RD CONGO v očích nepřátelů stran, a především obyvatelstva.

Nasazení operačních styčných a průzkumných týmů (OLRTs) do potenciálních prostorů operačních zásahů (12. 9. – 30. 9. 2006) s cílem co nejlépe připravit operace EUFOR RD CONGO na podporu mise OSN MONUC.

Velitelství sil FHQ nasadilo tři operační styčné a průzkumné týmy do hlavních měst provincií [3], které byly považovány za operačně důležité v případě vzniku větších nepokojů v RDC. Operační styčné a průzkumné týmy byly vyslány ve dnech 12. 9. – 15. 9. 2006 do Lubumbashi a Kolwezi (provincie Katanga), 17. 9. – 18. 9. 2006 do Mbuji-Mayi (provincie Kasai Oriental) a 27. 9. – 30. 9. 2006 do Mbandaka (provincie Equateur). Hlavním cílem vyslání OLRT bylo navázání kontaktu s regionálními a místními orgány a šíření informací o poslání a úkolech EUFOR RD CONGO mezi klíčovými místními činiteli a obyvatelstvem.

Dalším úkolem ORLT bylo seznámení se s operačním prostředím a příprava provedení možných podpůrných operací ve prospěch mise OSN MONUC. Vcelku vyslání OLRT do zájmových oblastí nebylo jenom dobrou průpravou pro vedení možných operací, ale také vynikající příležitostí k naplňování mise EUFOR RD CONGO a příspěvkem ke stabilizaci bezpečnostní situace v provinciích.

Útok na televizní a rádiovou stanici (18. 9. 2006). Ve večerních hodinách 18. 9. 2006 došlo k vypálení televizních stanic Kongo kanál, Kin kanál a stanice pro rozhlasové vysílání rádia Liberté, jejichž vlastníkem byl úřadující viceprezident Jean-Pier Bemba. Toto vedlo k vyvolání občanských nepokojů v blízkosti těchto stanic. Úmyslně založený požár zničil technické zařízení a vedl k přerušení vysílání.

Zásahem jednotek mise OSN MONUC a přítomností EUFOR RD CONGO se podařilo dostat bezpečnostní situaci okolo vysílacích stanic pod kontrolu. Demonstrace přívrženců Jean-Piera Bemby, které probíhaly po několik následujících dnů, nevedly k eskalaci situace a tato se postupně dostávala do normálních kolejí.

S výjimkou tohoto incidentu bezpečnostní situace v Kinshase zůstala klidná až do konce září, přestože ve městě panovalo napjaté politické ovzduší. V průběhu měsíce září síly EUFOR RD CONGO rozšířily svoji přítomnost v Kinshase a nepřetržitou hlídkovou činností v ulicích rozhodně demonstrovaly svůj pevný postoj.

V tomto období se EUFOR RD CONGO připravovaly na rozhodující část operace, což bylo nadcházející druhé kolo prezidentských voleb. Bylo očekáváno, že druhý a třetí týden po volbách (29. 10. 2006 – den voleb), budou nejsložitějším a nejdůležitějším obdobím pro EUFOR RD CONGO, protože v tomto období budou vyhlášeny výsledky prezidentských voleb.

Druhé, rozhodující kolo prezidentských voleb (29. 10. 2006). Průběh druhého – rozhodujícího – kola prezidentských voleb byl monitorován několika stovkami pozorovatelů z EU a AU. Konžská nezávislá volební komise (CEI) a mise OSN MONUC společně řídily průběh tohoto kola voleb. Navzdory ojedinělým incidentům v několika krizových oblastech proběhly volby hladce a úspěšně. Jednotky EUFOR RD CONGO zůstávaly v průběhu voleb ve stavu vysoké pohotovosti soustředěny v Kinshase a plnily úkol monitorování situace.

Přeprava zkonfiskovaných zbraní z Gbadolite do Kinshasy (31. 10. 2006). Na konci října 2006 se bezpečnostní situace v Gbadolite začala vyostřovat. Několik stovek demobilizovaných vojáků z bývalých jednotek Hnutí za osvobození Konga (MLC - Mouvement pour la Libération du Congo) se radikalizovalo a začalo představovat vážnou hrozbu vůči pracovníkům OSN, CONADER (Commission Nationale de Désarmement, Démobilisation et Réinsertion) a týmu vojenských pozorovatelů OSN. Představitelé mise OSN MONUC se obávali, že sklad zkonfiskovaných zbraní a munice padne do rukou demonstrujícím davu demobilizovaných vojáků. Vzhledem k této napjaté situaci velení mise OSN MONUC požádalo EUFOR RD CONGO o provedení okamžitého transportu zkonfiskovaných zbraní a munice z Gbadolite do Kinshasy s cílem neutralizovat zbraňový potenciál v krizové oblasti a zabránit, aby nepadl do rukou nepovolaných osob.

Z vojenského hlediska byla koordinace činnosti mezi MONUC a EUFOR RD CONGO v provedení této operace vysoce efektivní a vedla ke snížení bezpečnostního rizika v oblasti Gbadolite.

Provedení vzdušného a pozemního průzkumu směrem k přístavům na západním pobřeží (2. 11. – 5. 11. 2006). Přestože situace v Kinshase zůstávala až do konce září poměrně klidná, u EUFOR RD CONGO začal proces plánování vyvedení sil z operace. S cílem napomoci tomuto procesu provedly vyčleněné síly EUFOR RD CONGO kombinovaný vzdušný a pozemní průzkum pozemních komunikací vedoucích k vybraným přístavům nalodění.

Průzkumný tým rozdělený na pozemní a vzdušný komponent vedl průzkum do hloubky 450 km směrem k přístavům Boma a Matadi, které se nacházejí v ústí řeky Kongo. Cílem průzkumu bylo zjistit stav pozemních komunikací, nebezpečná místa, rekognoskovat přistávací plochy pro vzdušné prostředky MEDEVAC a CASEVAC, dále zjistit stav prostorů shromaždišť a vyčkávacích prostorů pro jednotky a techniku a stav přístavních zařízení s cílem získat spolehlivé informace, které měly sloužit jako podklady pro zpracování Plánu vyvedení sil z prostoru operace.

Provedení vzdušného průzkumu a rekognoskace prostorů letiště a přístavů na západním pobřeží (8. 11. – 10. 11. 2006). Byl proveden průzkum a rekognoskace letiště Kitona a jeho okolí (pobřeží Atlantického oceánu). Cílem průzkumu a rekognoskace bylo shromáždit informace o možnostech využití tohoto letiště pro přepravu jednotek po splnění úkolu zabezpečení nalodění sil a prostředků pozemních sil EUFOR RD CONGO v přístavech Boma a Matadi.

Operace „RESOLUTE SENTRY“ [Bdělá stráž] (7. 11. – 30. 11. 2006). Předpokládalo se, že výsledky druhého kola voleb povedou k vypuknutí občanských nepokojů v období někde mezi 7.11. – 21. 11.2007, a to dokonce i kdyby nedošlo k oficiálnímu vyhlášení výsledků voleb. Oba kandidáti, ucházející se o úřad prezidenta, jejich političtí přívrženci a polovojenské gardy, vyčkávali v hlavním městě na vyhlášení výsledků tohoto rozhodujícího kola voleb. Celková situace v Kinshase byla klidná, ale napjatá.

Nikdo nemohl přesně předvídat, jaká reakce a hlavně v jakém rozsahu bude vyvolána vyhlášením výsledků voleb. Proto mise OSN MONUC a EUFOR RD CONGO soustředily své úsilí a všechny dostupné síly do strategického ohniska veškerého dění, kterým se stala Kinshasa. Obě mise byly dobře připravené na okamžitou a rozhodnou akci s cílem rychle stabilizovat situaci.

Pod vedením mise OSN MONUC byla zahájena operace s kódovým označením „Bdělá stráž“. Pohotovostní síly EUFOR RD CONGO byly nasazeny do Kinshasy. Takto byly všechny manévrové síly, pěší jednotky a většina speciálních sil, připraveny čelit vzniku všech pravděpodobných rizik. Všechno, co bylo nezbytné k podpoře mise OSN MONUC, bylo připraveno s časovým předstihem tak, aby byly vytvořeny podmínky k uklidnění občanských nepokojů a zamezení ozbrojených srážek mezi republikánskou gardou, ozbrojenými silami a Národní bezpečností na straně jedné a oddílem osobní ochrany a Hnutím za osvobození Konga Jeana-Piera Bemby na straně druhé.

S cílem zajistit flexibilitu v celém operačním prostoru byly jedna pěší rota a část speciálních sil ponechány v Gabunu jako operační záloha. Předpokládalo se, že tato operační záloha by mohla být nasazena buď k posílení hlavních sil EUFOR RD CONGO v Kinshase nebo do prostoru operačního zásahu v místě rodící se krizové situace v některé z provincií. V hlavním městě Kinshasa hlavní síly a prostředky ISTAR v úzké součinnosti s jednotkami mise OSN MONUC nepřetržitě monitorovaly situaci s důrazem na vládní a diplomatické čtvrti La Gombe.

Listopadové ozbrojené srážky v La Gombe (11. 11. 2006). Očekávané občanské nepokoje propukly dne 11. 11. 2006, když přívrženci Hnutí za osvobození Konga vyhlásili, že vítězem prezidentských voleb se stal úřadující viceprezident Jean-Pier Bemba.

Policejní jednotky rychlého zásahu Národní bezpečnosti se dopoledne pokusily rozehnat násilnou demonstraci na bulváru 30. června v blízkosti viceprezidentovy rezidence. Situace se vyostřila a vzniklá přestřelka se přeměnila v pouliční ozbrojené srážky mezi přívrženci Hnutí za osvobození Konga a příslušníky Národní bezpečnosti a ozbrojených sil, které trvaly tři hodiny. V odpoledních hodinách střelba ustala a násilně demonstující dav, který se mezitím

shromáždil, byl rozeznán. Jednotky Národní bezpečnosti a ozbrojených sil úspěšně potlačily nepokoje a získaly kontrolu nad touto oblastí města. V průběhu nepokojů jednotky mise OSN MONUC a EUFOR RD CONGO zaujaly pozice v těsné blízkosti místa nepokojů s cílem monitorovat situaci a být připraveny zasáhnout v případě potřeby v souladu se svými mandáty.

Násilné demonstrace a srážky před Nejvyšším soudem (21. 11. 2006). Dne 21. 11. 2006 se okolo 200 agresivních přívrženců Národní jednoty (UPN – Union pour la Nation) shromáždilo a začalo demonstrovat před budovou Nejvyššího soudu ve čtvrti La Gombe v Kinshase. Ještě před vznikem této demonstrace předložilo Hnutí za osvobození Konga stížnost proti předběžným výsledkům druhého kola prezidentských voleb, která sestávala z osmi bodů obsahujících hlavní námitky vůči průběhu voleb. Když se policejní jednotky rychlého zásahu pokusily demonstrovat dav rozeznat, situace se vyostřila natolik, že došlo k vypuknutí pouličního boje mezi příslušníky policie a členy oddílu osobní ochrany Jeana-Piera Bemby.

Policejní jednotka rychlé reakce a síly mise OSN MONUC nezvládly situaci a nebyly schopny zabránit elementům z Národní jednoty a Hnutí pro osvobození Konga v proniknutí do komplexu Nejvyššího soudu, ve kterém následkem toho došlo k demolici vnitřního zařízení a zapálení dvou přilehlých budov. Situace se dostala plně pod kontrolu, až když síly rychlé reakce mise OSN MONUC dorazily na místo a rozehnaly násilně jednajícím dav.

Po počátečním neúspěchu při zabezpečování ochrany soudního komplexu síly rychlé reakce mise OSN MONUC stabilizovaly situaci. I když nebylo na EUFOR RD CONGO požadováno poskytnutí pomoci v průběhu zásahu, potřebné síly a prostředky jako taktická záloha byly v plné připravenosti viditelně soustředěny poblíž komplexu soudních budov s cílem poskytnout pomoc, kdykoliv to bude situace vyžadovat. EUFOR RD CONGO svojí přítomností podstatně přispěly k de-eskalaci situace a úsilí mise OSN MONUC nastolit bezpečnost a pořádek v ulicích Kinshasy.

Dohled nad stažením jednotek Jeana-Piera Bemby z Kinshasy (23. 11. – 30. 11. 2006). Před nastávajícím ukončením mandátu platným pro EUFOR RD CONGO zůstávalo vyřešit ještě jeden bezpečnostní problém v hlavním městě Kinshasa. Přítomnost jednotky oddílu osobní ochrany Jeana-Piera Bemby v síle praporu ve vládní čtvrti La Gombe vytvářela nesnesitelnou situaci pro orgány zajišťující bezpečnost města. Jednání příslušníků DPP bylo nepředvídatelné a nespolehlivé, což se ukázalo během právě skončeného období nepokojů a v rámci činnosti společných ověřovacích týmů.

Proto bylo na příslušníky oddílu osobní ochrany nahlíženo jako na zdroj trvalého rizika pro bezpečnostní situaci v Kinshase. Napětí v hlavním městě se snížilo a situace se uvolnila se zahájením odsunu bojovníků oddílu osobní ochrany a evakuace jejich rodinných příslušníků do kempu Maluku, vzdáleném 60 km východně od Kinshasy. Stahování sil oddílu osobní ochrany bylo koordinováno misí OSN MONUC a zabezpečováno přepravními prostředky ozbrojených sil RDC (FARDC) a pozorně monitorováno EUFOR RD CONGO.

Monitorování odsunu a evakuace bylo prováděno příslušníky pozemních jednotek a bezpilotními průzkumnými prostředky v těsné součinnosti s jednotkami mise OSN MONUC. Také tímto EUFOR RD CONGO přispěl k zajištění bezpečnosti v Kinshase. Masivní přítomnost EUFOR RD CONGO na místě a bedlivé sledování činnosti potenciálních narušitelů představovaly spolehlivou podporu nepopulárnímu opatření a činnosti jednotek mise OSN MONUC v citlivém místě, kterým byla vládní čtvrť v hlavním městě.

Vzdušné operace. V průběhu operace EUFOR RD CONGO se uskutečnilo široké spektrum vzdušných operací – taktická vzdušná přeprava, vedení vzdušného průzkumu, provádění dopl-

ňování paliva za letu apod. Velkou výhodou byla schopnost vedení vzdušných operací v noci a za snížené viditelnosti. Vzdušné prostředky zdravotnického zabezpečení byly v pohotovosti k provedení MEDEVAC a CASEVAC. Ve stavu vysoké připravenosti se nacházely i prostředky k poskytování přímé letecké podpory, která se jen procvičovala, ale nikdy neuskutečnila.

Obr. 5: Schéma prostorového rozmachu operace EUFOR RD CONGO

Schopnost provedení taktické vzdušné přepravy v prostoru operace představovalo celkem osm nákladních letounů C-130 H a tři nákladní helikoptéry CH-53, což bylo dostačující potřebám z pohledu malého množství sil (120-130 osob v rotě). Přímá letecká podpora byla poskytována letouny Mirage F-1CT francouzských vzdušných sil. Vrtulníky CH-53 (Německo) a Gazelle (Francie) byly vybaveny palebnými systémy.

Přeprava vojsk z Gabunu do RDC (v rámci prostoru operace) a poskytování logistického zabezpečení byly v případě potřeby uskutečňovány prostředky taktické vzdušné přepravy.

Prostředky taktické vzdušné přepravy byly dislokovány na letišti v Libreville v Gabunu, vrtulníky CH-53 a Gazelle byly umístěny na letištích N'Dolo a N'Djili (mezinárodní letiště Kinshasa) v Kinshase a prostředky přímé letecké podpory se nacházely na letištích v Gabunu a Čadu (N'Jamena). Celkem bylo prostředky taktické vzdušné přepravy v prostoru operace nalétáno 897 hodin, což přispělo k celkovému úspěchu mise. Vrtulníky CH-53 byly nasazovány do vzdušných operací především v prostoru Kinshasa.

Prostředky vzdušného průzkumu (Mirage F-1CR) provedly dvakrát průzkumné přelety s cílem shromáždit informace ze zájmových prostorů pro potřeby EUFOR RD CONGO. Přítomnost a přelety letounů EUFOR RD CONGO v RDC představovaly rozhodnost a připravenost vzdušných sil EUFOR RD CONGO splnit stanovené úkoly. Letoun KC-135 (cisterna) plnil úkol doplňování paliva za letu pro letouny Mirage F-1CR při plnění úkolů průzkumu.

Operace CIMIC. Cílem CIMIC pro operaci EUFOR RD CONGO bylo vytvoření koordinační a styčné struktury se všemi podstatnými činiteli, a tím vytvořit podmínky pro úspěšné plnění operačních úkolů hlavních sil EUFOR RD CONGO. Úkolem CIMIC bylo podílet se na projektech, které budou zdrojem užítku pro místní obyvatelstvo. Slabinou bylo, že pro projekty CIMIC nebyly zpočátku alokovány žádné finanční prostředky z rozpočtu na projekty rychlé realizace.

Po přehodnocení situace představiteli Evropské komise v Kinshase bylo vyčleněno 110 000 euro na opravu tří středních škol (St. Paul des Filles School, St. Rober School a St. Gabriels School Limete), opravu nástupiště Hlavního nádraží v Kinshase a další projekty rychlé realizace v oblasti vzdělávání, zdravotnictví a dopravy. Aktivita CIMIC přispěly k vytvoření kladného postoje místního obyvatelstva vůči EUFOR RD CONGO a přispívaly ke zkvalitnění ochrany sil.

1.3 Vyhlášení konečných výsledků prezidentských voleb

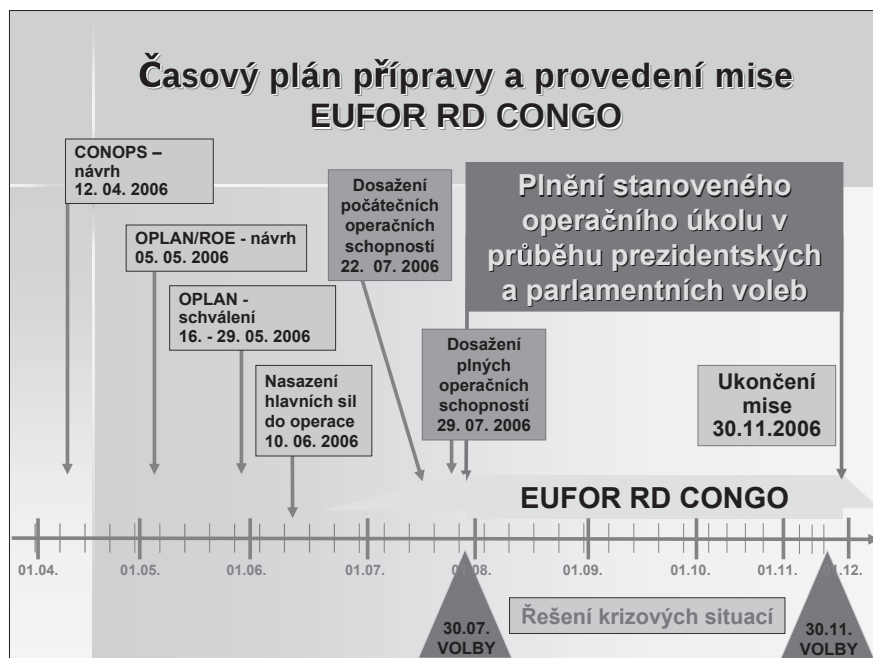
V předvečer 27. 11. 2006 vydal Nejvyšší soud prohlášení, ve kterém odmítl všech osm bodů stížnosti předložené Hnutím za osvobození Konga, které v průběhu voleb podporovalo viceprezidenta Jeana-Pierra Bembu. Nejvyšší soud potvrdil předběžné výsledky a vyhlásil úřadujícího prezidenta RDC Josefa Kabilu vítězem prezidentských voleb. Nedošlo k žádným větším demonstracím ani nepokojům. Národní bezpečnost a ozbrojené síly RDC měly situaci v hlavním městě pevně pod kontrolou. Jean-Pierre Bemba v proslovu vysílaném a celonárodním okruhu TV Kongo dne 29. 11. 2006 přislíbil dodržovat ústavu a uplatňovat politickou činnost opozice vymezenou v rámci platných zákonů.

1.4 Konec mandátu OSN pro EUFOR RD CONGO

Dne 20. 11. 2006 navštívil nově zvolený prezident Josef Kabila Jeana-Pierra Bembu v jeho rezidenci. Cílem této neočekávané návštěvy prezidenta bylo informovat Jeana-Pierra Bembu o bezpečnostních opatřeních, týkajících se inaugurační ceremonie.

Toto setkání bylo velice důležité pro situaci zvláště v Kinshase po vyhlášení konečných výsledků prezidentských voleb. Situace v hlavním městě Kinshasa byla klidná a plně pod kontrolou bezpečnostních sil. EUFOR RD CONGO ohlásily ukončení mandátu vydaného RB OSN o půlnoci 30. 11. 2006. S ukončením mandátu přestala pro EUFOR RD CONGO platit svoboda pohybu, možnost provádět vzdušný průzkum, vést záchranné operace na území RD CONGO, možnost použít síly v souladu s pravidly použití síly (ROE) a provádět přímou leteckou podporu pozemních jednotek.

Při této příležitosti předseda vojenského výboru EU generál Henri Bentégeat prohlásil, že i po ukončení mise a vypršení mandátu OSN dne 30. 11. 2006 si EUFOR RD CONGO uchová důležité kapacity a akceschopnost v prostoru hlavního města Kinshasa, a to přinejmenším až do 15. 12. 2006. Odchodem EUFOR RD CONGO proto nevznikne žádné bezpečnostní vakuum. Zodpovědnost za zajišťování bezpečnosti a pořádku převzme bezpečnostní orgány RDC za podpory jednotek mise OSN MONUC. Dne 1. 12. 2006 bylo v souladu s operačním plánem zahájeno strategické vyvádění sil z RDC.

Obr. 6: Časový plán přípravy a provedení mise EUFOR RD CONGO

2. Vyvedení sil a opuštění operačního prostoru

V důsledku pevně stanovené doby trvání operace musely být přípravy na ukončení mise, plánování vyvedení sil EUFOR RD CONGO a opuštění operačního prostoru zahájeny s dostatečným předstihem, a to v podstatě již koncem srpna 2006. EU OHQ a FHQ v úzké koordinaci s přispívajícími státy vytvořily operační předpoklady pro organizování přepravy vojsk a vojenského materiálu zpět do Evropy. V průběhu první konference k vyvedení sil a opuštění operačního prostoru konané dne 20. září 2006 u EU OHQ Postupim přispívající státy přednesly své vlastní záměry pro vyvedení sil.

Strategické námořní a vzdušné přesuny byly opět organizovány Centrem EU pro koordinaci přesunů (EUMCC) dočasně dislokovaným u EU OHQ. FHQ připravilo a poskytlo podrobné informace o zabezpečení ochrany sil, zabezpečení běžného života vojsk a zdravotnické zabezpečení v prostoru operace a Gabunu.

Provedení přesunů z prostoru operace a logistické zabezpečení zůstalo v národní zodpovědnosti. Avšak s cílem sladit mnohonárodní úsilí k vyvedení sil se u EU OHQ Postupim uskutečnily celkem čtyři konference k vyvedení sil a prostředků z prostorů operace. V průběhu těchto konferencí přispívající státy přednesly své vlastní záměry pro vyvedení sil a prostředků z prostoru operace. Na základě těchto poznatků byl v těsné součinnosti mezi EU OHQ, FHQ, přispívajícími státy a ostatními zainteresovanými činiteli (Koordinační centrum vzdušné přepravy a Koordinační centrum námořní přepravy) zpracován **plán vyvedení sil**.

V průběhu konferencí byla řešena koordinace provádění přesunů v prostoru operace, zajištění ochrany sil, zabezpečení běžného života vojsk a zdravotnického zabezpečení v rámci prostoru operace a Gabunu. Kdekoliv to bylo možné a odsouhlasené přispívajícími státy,

bylo uplatněno mnohonárodní řešení s cílem dosáhnout minimalizace národního úsilí. Pro vyvedení sil byly použity jako místa naložení ty samé přístavy a letiště, které sloužily jako místa vstupu do prostoru operace a vyložení.

K zajištění přesunu jednotek a převozu materiálu bylo zorganizováno celkem 26 konvojů v rámci RDC. Celkem se uskutečnilo 48 přeletů mezi Libreville a Kinshasou s cílem zabezpečit, aby osoby a materiál se nacházely včas v námořních a vzdušných místech naložení.

Celkem bylo provedeno 88 strategických přesunů (5 námořních a 83 vzdušných) s cílem dopravit vyvedené síly a prostředky EUFOR RD CONGO zpět do Evropy. Podobně jako v případech nasazení, se vyvedení sil a prostředků uskutečnilo s pouze nepodstatnými odchylkami od původního plánu a bylo ukončeno v souladu se schváleným harmonogramem a s dodržením stanovených termínů.

2.1 Strategická námořní a vzdušná přeprava

V souladu s konceptem EU pro provádění strategických přesunů a přepravy do prostoru vedení krizových operací bylo plánování nasazení a vyvedení sil a prostředků koordinováno EUMCC s přispívajícími státy a velitelstvím sil (FHQ). Na koordinaci strategické vzdušné a námořní přepravy se podílely Evropské centrum vzdušné přepravy, Centrum pro koordinaci strategické vzdušné přepravy a Centrum pro koordinaci námořní přepravy. Podíl těchto orgánů na organizaci strategické přepravy byl zárukou efektivní a flexibilní koordinace činnosti a maximálně hospodárného využití kapacit strategických prostředků přepravy. Výsledkem bylo, že nasazení a vyvedení sil a prostředků se uskutečnilo koordinovaně, včas a ekonomicky výhodným způsobem.

Pro strategickou vzdušnou přepravu mezi Evropou, Gabunem (operační záloha v Libreville) a RDC (Kinshasa) využila EU na základě uzavřené dohody prostředků SALIS (Strategic Airlif Interim Sopultion). Tato letecká přepravní společnost má svoji základnu umístěnou na letišti v Lipsku (Německo) a je v provozu od března 2006. Na organizaci a řízení letů SALIS se podílelo Centrum koordinace strategické vzdušné přepravy v Eindhovenu (Nizozemí).

3. Zkušenosti z operace EUFOR RD CONGO

3.1 Hlavní rysy operace

EUFOR RD CONGO byla první mnohonárodní, společná a samostatná mise EU v rozsahu operace prvního vstupu do prostoru operace, s EU OHQ a FHQ postavenými samostatně dvěma členskými státy EU. Plánování operace se neuskutečnilo podle stanoveného postupu vzhledem k nedostatku času a omezením stanoveným politickým vedením. Doba trvání operace byla omezena na čtyři měsíce. Pro operaci byla vydána podrobná pravidla použití síly (ROE).

Mandát EUFOR RD CONGO vypadal na první pohled poměrně prostě do té míry, pokud se týkalo poskytnutí pomoci misí OSN MONUC v rámci zabezpečování procesu voleb. Přesto operační úkol EUFOR RD CONGO a další stanovené úkoly nebyly přesně stanoveny směrem k vojenské oblasti. Neexistovalo přesné vymezení vztahů s misí OSN MONUC.

Z pěti prostorů operačních zásahů vytipovaných misí OSN MONUC pro EUFOR RD CONGO (Kinshasa, M'Bandaka, Kananga, Mbuji-Maji, Lubumbashi) se nakonec v průběhu operace pouze Kinshasa ukázala místem vyžadujícím nasazení sil.

3.2 Plánování a příprava operace

Společné operační plánování operace EUFOR RD CONGO bylo zahájeno včas na úrovni EU OHQ Postupim, a to v době, kdy ještě nebylo plně aktivováno FHQ. Proto požadované úkoly musely být plněny příslušníky mateřského HQ ve prospěch FHQ.

Příprava příslušníků prvotního mnohonárodního navýšení FHQ musí být zahájena s mnohem větším předstihem, aby byl dostatek času na plnění úkolů operační úrovně, sladění jednotlivých oddělení a velitelství sil jako celku a nasazení předem předem daného prvku velitelství sil v prostoru operace.

Nejenom pro fázi provedení, ale i ve fázi nasazení a fázi vyvedení sil a opuštění operačního prostoru se musí jednotky nacházet v podřízenosti operačnímu veliteli. Státy, které poskytují síly, musí předat jednotky do podřízenosti (TOA) po dobu trvání výše uvedených fází. Všechny tři fáze operace musí být taktéž pokryty pravidly použití síly (ROE) a právními dohodami.

Všechny jednotky v prostoru operace se musí nacházet v operační podřízenosti velitele sil. Činnost národních a mnohonárodních sil a prostředků průzkumu musí být koordinována na všech stupních velení a stejně tak mezi státy.

V systému velení a řízení je potřeba z velitelství sil (FHQ) vytvořit velitelské stanoviště a týlové velitelské stanoviště. Všechny jednotky v týlovém prostoru podřídit veliteli týlového velitelského stanoviště.

3.3 Mnohonárodní kooperace a kooperace s misí OSN MONUC

Na operaci EUFOR RD CONGO se podílelo celkem 23 států. Přestože většina štábních důstojníků a vojáků měla zkušenosti z práce v mnohonárodním prostředí, ukazuje se, že dostatečná úroveň jazykových znalostí je stále na prvním místě. A to nejenom pro práci v rámci mnohonárodního štábu, kde je vyžadována dobrá znalost angličtiny, ale také pro práci mezi místním obyvatelstvem, které hovoří francouzsky. Stálé spoléhání se na tlumočníky, kterých nikdy není dostatek, se nemůže stát všelékem na neduh zvaný neznalost jazyků. Proto znalost jazyka hostitelské země zůstává trvalým požadavkem.

Národní námitky musí být vzneseny včas na konferenci k vytvoření sil. Vznášení neočekávaných národních námitek v průběhu operace znemožňuje velení a snižuje efektivnost nasazení sil. Národní zasahování do velení taktéž snižovalo účinnost operací. Národní velení v operaci musí být omezeno na organizační a administrativní záležitosti a nesmí zasahovat do operačních záležitostí.

Je nutno posoudit a zvážit, zda je nezbytné vytvářet rotní úkolové uskupení jako mnohonárodní nebo přijatelnější toto uskupení vytvářet na národním základě.

Pro budoucí operace EU vedené ve spolupráci s OSN musí být co nejdříve navázány přímé kontakty mezi velitelstvím sil EU a velitelstvím sil OSN s cílem dosáhnout společného pochopení úkolů, které mají být plněny s ohledem na prostředky a schopnosti na obou stranách. Vzhledem k očekávané dlouhodobé spolupráci se **standardizace procedur jeví jako nejvhodnější řešení.**

3.4 Využití dostupných schopností

Systém velení a řízení byl dostatečně flexibilní a byl uzpůsoben profilu operace EUFOR RD CONGO.

Síly a prostředky průzkumu plně nepokrývaly stanovené úkoly. Tyto síly a prostředky byly dostatečné pouze k pokrytí oblasti Kinshasa, ale ne ostatních předpokládaných prostorů operačního nasazení. Velmi hodnotné a užitečné výsledky přinášel průzkum prováděný speciálními silami. Jednotka ISTAR poskytovala HUMINT a IMINT pro EUFOR RD CONGO.

Bezpilotní průzkumné prostředky (UAV) se staly význačným posilovým prostředkem vysoké hodnoty zvláště v městském prostředí. Avšak jejich citlivost vůči povětrnostním podmínkám a národní omezení snižovaly jejich využitelnost. Pro vedení vzdušného průzkumu mimo prostory operačních zásahů bylo s úspěchem používáno letounů Mirage F-1CR.

Vzhledem ke vzdálenostem a nedostatku pozemních dopravních sítí závisela operační mobilita plně na prostředcích vzdušné přepravy. Síly okamžité reakce byly v provedení rychlého zásahu plně závislé na prostředcích vzdušné přepravy.

Nedostatek nezávadné vody v prostoru ubytování sil EUFOR RD CONGO na letišti N'Dolo byl vyřešen vyvrtáním dvou studní a úpravou získané vody v polních úpravárnách vody.

3.5 Operační efektivnost

Operační efektivnost ve velké míře závisela na kvalitách příslušníků EUFOR RD CONGO, kteří byli bezpochyby dobře připraveni, vycvičení, odborně zdatní a vysoce motivováni. To vytvořilo podmínky k tomu, což je nutno zdůraznit, že EUFOR RD CONGO neutrpěly v operaci žádné ztráty. Vysoká reputace jednotek EUFOR RD CONGO (francouzských a německých výsadkářů, španělských legionářů, polské vojenské policie a speciálních sil) mezi obyvatelstvem bezpochyby přispěla k dosažení základních cílů zajištění bezpečnosti a zastrášení potenciálních narušitelů veřejného pořádku.

Vedení INFO OPS a jejich nezbytná koordinace s PSYOPS, činností CIMIC a PIO, byly záležitostí prvořadě důležitosti pro operaci EUFOR RD CONGO.

Schopnost provedení policejního zásahu vůči násilně jednajícím davu měly všechny jednotky EUFOR RD CONGO, i když se při plánování příliš nepočítalo s jejím nasazením. Nicméně události v Kinshase ukázaly potřebu specializovaného výcviku pro zvládnání davu. Do budoucna by se pro podobné mise mělo počítat s nasazením větších policejních sil specializovaných na potlačování násilných demonstrací.

V průběhu operace EUFOR RD CONGO se potvrdila zkušenost získaná v operaci Artemis, že činnost CIMIC je vysoce hodnotným nástrojem zabezpečujícím akceptování nasazených sil místním obyvatelstvem. Stejně tak poskytování lékařské pomoci místnímu obyvatelstvu nesmí být opomíjeno, protože to vede k vytváření pozitivních vztahů mezi nasazenými silami a místním obyvatelstvem.

Jednotka ochrany sil musí být početně silná (minimálně rota vojenské policie) tak, aby byla schopna zajistit ochranu jednotlivých kempů, pokrýt požadavky na zabezpečování ozbrojených doprovodů a poskytování ochrany důležitým osobám (VIPs).

Mechanizované jednotky byly vybaveny různými druhy vozidel (obrněnými transportéry, nákladními vozidly terénními středními a osobními terénními vozidly). Jednotky byly na povol připraveny (podle situace) změnit techniku a zahájit plnění stanoveného operačního úkolu, což přispívalo ke zvýšení úrovně flexibility reakce EUFOR RD CONGO.

Závěr

EUFOR RD CONGO byla po operaci Artemis, která se uskutečnila v roce 2003, druhou vojenskou intervencí EU v RDC. Tato operace se mohla stát prvním praktickým použitím konceptu Battle Group, za předpokladu, že by žádost OSN o poskytnutí pomoci misi OSN MONUC shodou okolností přišla přesně se změnou zařazení do pohotovosti mezi dvěma Battle Groups, které již byly postaveny: francouzskou a francouzsko-německou.

Nicméně druhá Battle Group byla dvoj-národní pouze to té míry, že zahrnovala malé množství důstojníků francouzských ozbrojených sil, což znamenalo, že kdyby Rada EU rozhodla nasadit kompletní Battle Group do operace v souladu s konceptem Battle Group EU, Německo by neslo veškerou zodpovědnost a hradilo všechny finanční náklady na operaci. Vzhledem k této skutečnosti Německo trvalo na mnohonárodním složení sil EU pro operaci v RDC.

V působnosti rozhodovacích orgánů EU a v rámci rozhodovacího procesu neexistuje žádný automatický postup pro přijetí rozhodnutí zahájit operaci, protože v oblasti bezpečnosti a obrany jsou jednomyslnost a souhlas pravidlem (ačkoliv pozitivní zdržení se hlasování je přijatelné). S cílem vyhnout se přenechání zodpovědnosti za misi v RDC na bedrech jediné země (Německa – vojensky již vysoce angažovaného v operacích na Balkáně a v Afghánistánu) bylo Radou EU rozhodnuto, že mise v RDC bude provedena klasickým způsobem s přizváním všech členských států EU k účasti na operaci, které poskytnou potřebné síly a prostředky ve formě národních vojenských kontingentů.

Síly EUFOR RD CONGO zůstávaly otevřeny k účasti i pro státy, které nejsou členy EU. Například Turecko přispělo jedním štábním důstojníkem do EU OHQ Postupim a jedním dopravním letounem C-130 H s posádkou, Švýcarsko vyslalo do operace styčné důstojníky a příslušníky

NĚMECKO – nosný stát : účast 23 států (21 EU + 2 ostatní + EUMS)				• operační velitel – NĚMECKO • velitel sil – FRANCIE • autonomní systém velení a řízení			
Přispívatel sil		AOR	EUOHQ	Přispívatel sil		AOR	EUOHQ
Belgie		89	4	Nizozemí		39	4
Česko		-	1	Polsko		130	2
EUMS		-	2	Portugalsko		51	-
Finsko		12	1	Rakousko		3	2
Francie		1061	18	Řecko		26	3
Irsko		2	5	Slovensko		-	1
Itálie		54	3	Slovinsko		1	1
Kypr		1	1	Španělsko		131	6
Litva		-	2	Švédsko		64	4
Lucembursko		1	2	Švýcarsko		5	-
Maďarsko		-	2	Turecko		16	1
Německo		779	80	Velká Británie		1	1
AOR - Celkem 2466				EUOHQ - Celkem 146			

Obr. 7: Přehled států podílejících se na operaci EUFOR RD CONGO [4] a početního stavu sil [5]

zdravotnické služby. Hlavní objem finančních nákladů na vedení operace byl poskytován členskými státy EU. Částka ve výši 16 700 000 eur na pokrytí společných nákladů byla hrazena finanční agenturou EU ATHENA. Společné náklady zahrnovaly rozvinutí velitelství a zabezpečení jejich infrastruktury, zvláště systémy velení, řízení a komunikační a informační systémy.

Toto hledání dobrovolných přispívatelů z řad členských států EU (i dobrovolných přispívatelů mimo EU) pro poskytnutí sil a prostředků s cílem formovat masivní a kompaktní *ad hoc* Battle Group EU – jinými slovy operační svazek se všemi prostředky (co se týká bojových jednotek, potřebného vybavení, jednotek bojové podpory, logistiky a přepravy) potřebnými pro splnění mise – částečně vysvětluje čas, který uplynul mezi obdržením žádosti OSN o poskytnutí pomoci misi OSN MONUC (27. prosince 2005) na jedné straně a zahájením procesu plánování EUFOR RD CONGO (23. března 2006) a zasláním kladné odpovědi OSN (28. března 2006) na straně druhé.

Složka pozemních sil EUFOR RD CONGO se skládala ze:

- ❑ sil rychlé reakce, které byly představovány jednotkou Grupo Táctico Valenzuela španělské legie (130 vojáků a důstojníků, z toho 90 komбатantů),
- ❑ roty vojenské policie polských ozbrojených sil, která byla pověřena plněním úkolu ochrany FHQ a základny na letišti N'Dolo,
- ❑ praporečních úkolových uskupení německých a francouzských pozemních sil, které plnily rutinní taktické úkoly (návčivky, patrolování, navazování kontaktu s obyvatelstvem) a řadu podpůrných úkolů,
- ❑ speciálních sil poskytnutých Francií (dvě roty), Švédskem (jedna rota) a Portugalskem (jedna četa), které značně posilovaly odstrašující, reakční a intervenční schopnosti EUFOR RD CONGO.

Co bylo na EUFOR RD CONGO úctyhodné byla kvalita sil v poměru ke složení operačního svazku – více než polovinu sil tvořili příslušníci speciálních sil a bojových jednotek (okolo 800 komбатantů a téměř 300 příslušníků speciálních sil) – ale také kvalita celkového vybavení, logistika, schopnost přepravy a spojení. Hlavní úlohou sil bylo dosáhnout účinku odstrašení. Je jasné, že síly této velikosti, byť dokonce rozvinuté na plné schopnosti (s více než jednou třetinou se podílející na podpůrných aktivitách), by nebyly samy schopné vypořádat se s opětovným propuknutím vnitřních nepokojů a ozbrojeného násilí velkého měřítká na celém teritoriu RDC.

Kvalita EUFOR RD CONGO byla ovlivňována nutností vyrovnat se při vedení operace s rozdílnými národními omezeními v pravidlech použití síly (ROE).

Každá jednotka vyvíjela činnost podle své národní doktríny, stálých operačních postupů a směrnic, které byly více méně adaptovány na požadavky operace. Tento problém se bude stávat důležitějším s tím, jak bude narůstat počet mnohonárodních operací a mohl by vést ke vzniku třecích ploch ve vztazích mezi kontingenty zúčastněných států, protože v důsledku nejednotné doktríny a stálých operačních postupů nesou vojáci některých států větší díl odpovědnosti a tíhy operace a jsou vystaveni větším rizikům a nebezpečnějším situacím, než je tomu u ostatních.

Jako síly více odstrašující než intervenční sehrály EUFOR RD CONGO rozhodující úlohu ve zvládnutí událostí 20.8. – 22. 8. 2006, když nasazené jednotky společně se silami mise

OSN MONUC pomohly ochránit a evakuovat představitele CIAT (Comité international d'accompagnement de la transition – International Committee for Support of Transition) a ostatní diplomaty, kteří byli obklíčeni a blokováni v rezidenci viceprezidenta a kandidáta na úřad prezidenta Jena-Pierra Bemby, po té, co na tuto rezidenci zaútočily jednotky Prezidentské gardy. Rychlá akce jednotek EUFOR RD CONGO provedená spolu se silami mise OSN MONUC byla rozhodující pro potlačení násilí. Tyto události poskytly příležitost demonstrovat schopnost rychlého nasazení EUFOR RD CONGO, včetně jejich okamžitého posílení provedením vzdušné přepravy jednotek z Libreville (Gabun).

Ad hoc Battle Group EU byla s velkým úspěchem představena v rámci dne otevřených dveří konaného 20. 7. 2006 v Kinshase. V průběhu této akce byla nejširší veřejnosti předvedena technika a výzbroj nacházející se ve výbavě jednotek EUFOR RD CONGO. Dále byly předvedeny ukázky provádění výcviku a nácviky menších bojových akcí. Den otevřených dveří se setkal s velkým úspěchem a širokým ohlasem veřejnosti.

Odpovědnými politickými a vojenskými představiteli OSN a EU byla věnována problematice výstavby EUFOR RD CONGO, přípravy jednotek a samotnému vedení operace mimořádná pozornost. Návštěvu EU OHQ Postupim uskutečnil generální tajemník OSN Kofi Atta Annan (10. 7. 2006), komisař EU pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku EU – generální tajemník Rady EU Javier Solana (7. 6. 2006), předseda výboru Parlamentu EU pro bezpečnost a obranu Armand Franjulien (11. 7. 2006), kancléřka SRN Angela Merkelová (26. 7. 2006), a dalších 55 významných politických a vojenských činitelů mezinárodního významu.

EUFOR RD CONGO byla misí vysoce úspěšnou, jak ve způsobu jejího profesionálního provedení, tak hodnotným příspěvkem k zajištění bezpečnosti a stability pro celkově pozitivní završení přechodného období k demokracii v Demokratické republice Kongo.

Poznámky k textu:

- [1] Bezpilotní průzkumné prostředky izraelské provenience.
- [2] Lingala je jazyk, kterým se hovoří ve střední Africe (severovýchodních oblastech Demokratické republiky Kongo – především v povodí řeky Kongo). Je mateřským jazykem dvou milionů a druhým (dorozumívacím) jazykem pro deset milionů obyvatel střední Afriky.
- [3] Z operačních důvodů bylo pro EUFOR RD CONGO používáno původní administrativně správní členění RDC a pojmenování provincií.
- [4] Turecko a Švýcarsko nejsou členy EU.
- [5] Do celkového souhrnu nejsou započítány počty příslušníků národních podpůrných prvků (NSE), které nebyly zařazeny do sestavy operačního svazku EUFOR RD CONGO.

Použitá literatura:

- HOEBKE Hans, CARETTE Stéphanie, VLASSENROOT Koen. *EU Support to the Democratic Republic of the Congo*. Brussels: Centre d'analyse stratégique, 2007, str. 13-14.
- KERTTUNEN Mika, KOIVULA Tommi, JEPPSSON Tommy. *EU Battlegroups – Theory and Development in the Light of Finnish-Swedish Co-operation*. Helsinki: Finnish National Defence College – Department of Strategic and Defence Studies, Edita Prima Oy, 2005, str. 28.
- KUCHEIDA Jean-Pierre. *The EU battlegroups – reply to the annual report of the Council*. Document C/1964. Paris, 2 May 2007, str. 11-13.
- KULÍŠEK Jaroslav (pplk. Ing.). Týdenní hlášení vedoucího národního zastoupení AČR v EU OHQ Postupim a operaci EUFOR RD CONGO, č. 1-24/2006, SRDS-OS MO Praha.
- BRAUN Martin (Col. GS), PELDSZUS Jesko (LtCol. GS), HUTH Andreas (Maj.). *Operation EUFOR RD CONGO 2006*. Potsdam: EU OHQ, February 2007, str. 24, 30-37, 43-48.
- WILLIAMS Tim. Whose finger will be on the EU Battlegroups' trigger? *Europe's World*, Autumn 2006, str. 48.

An Initial Long-Term Vision for European Defence Capability and Capacity Needs. European Defence Agency. Levi, October 3rd, 2006, str. 8.

Council Joint Action 2006/319/CFSP of 27 April 2006 on the European military operation in support of the United Nations Organisation Mission in the Democratic Republic of the Congo (MONUC) during the election process. *Official Journal of the European Union* [Úřední věstník Evropské unie]. Brussels, 29. 4. 2006, str. 4.

Council Decision 2006/412/CFSP of 12 June 2006 on the launching of the European Union military operation in support of the United Nations Organisation Mission in the Democratic Republic of the Congo (MONUC) during the election process (Operation EUFOR RD Congo). *Official Journal of the European Union* [Úřední věstník Evropské unie]. Brussels, 15. 6. 2006, str. 1.

Operační dokumentace EU OHQ a EUFOR RD CONGO 2006. Prezentace EUFOR RD CONGO – The Road to EUFOR. Potsdam: EU OHQ CJ3, 2006, snímek 5, 13, 18 a 32.

United Nations Security Council, Resolution 1671 (2006) Adopted by the Secretary Council at its 5421st meeting, on 25 April 2006, New York, 25. 6. 2006, str. 2.

http://en.wikipedia.org/wiki/European_Union_Battlegroups.

Zkratky užívané v článku a schématech:

12 h NTM	12 hours Notice to Move	s pohotovostí k přesunu do 12 hodin
6 h NTM	6 hours Notice to Move	s pohotovostí k přesunu do 6 hodin
AOR	Area of Responsibility	prostor (operační) zodpovědnosti
ATHENA	---	finanční agentura EU
AU	African Union	Africká unie
CASEVAC	Casualty Evacuation (AmE: Medevac)	zdravotnický odsun, odsun padlých
CCT	Combat Camera Team	tým válečných zpravodajů
CFSP	Common Foreign Security Policy	společná zahraniční a bezpečnostní politika (Evropské unie)
CIAT	Comité international d'accompagnement de la transition (international committee for support of transition)	Mezinárodní komise pro zabezpečení přechodného období
CIMIC	Civilian Military Co-operation	civilně vojenská spolupráce
CIS	Communication and Information Systems	komunikační a informační systémy
CONADER	Commission Nationale de Désarmement, Démobilisation et Réinsertion (NCDDR - National Commission for Disarmament, Demobilization and Reinsertion)	Národní komise pro odzbrojení, demobilizaci a re-integraci
CONOPS	Concept of Operations	záměr operace
CSS	Combat Service Support	všestranné bojové zabezpečení
DPP	Department de protection personnelle	oddíl osobní ochrany
DRC (viz RDC)	Democratic Republic of the Congo	Demokratická republika Kongo
ESDP	European Security Defence Policy	evropská bezpečnostní a obranná politika
EU OHQ	European Union Operation Headquarters	operační velitelství EU
EUFOR RD CONGO	European Union Forces in Republique Democratique du Congo	síly Evropské unie v Demokratické republice Kongo
EUMCC	European Union Movement Co-ordination Centre	Koordinační středisko přesunů EU
EUMS	European Union Military Staff	vojenský štáb Evropské unie
FAC	Forward Air Controller	předsunutý letecký návodčí
FARDC	Forces Armées de la Republic Democratic du Congo	Ozbrojené síly Demokratické republiky Kongo
FHQ	Force Headquarters	velitelství sil
FST	Forward Surgical Team	předsunutý chirurgický tým
GR Det	Guard Republic Detachment	oddíl republikánské gardy

HQ	Headquarters	velitelství
HUMINT	Human Intelligence	zpravodajství získávané lidskými zdroji
IMINT	Imagery Intelligence	zpravodajství získávané fotografováním (povrchovým, vzdušným, satelitním)
INFO OPS (Info Ops)	Information Operations	informační operace
IO/PI	Information Operations/Public Information	tým pro vedení INFO OPS
ISTAR	Intelligence Surveillance Target Acquisition and Reconnaissance	zpravodajství, monitorování, zjišťování cílů a průzkum
KAN	KANANGA	záloha pohotovostních sil předurčená velitelem pro nasazení do prostoru města KANANGA
KIN	KINSHASA	záloha pohotovostních sil předurčená velitelem pro nasazení do prostoru města KINSHASA
MEDEVAC	Medical Evacuation (BrE: Casevac)	zdravotnický odsun
Mirage F-1CR	Mirage F-1C Reconnaissance	průzkumný letoun Mirage F-1
Mirage F-1CT	Mirage F-1C Tactical	bojový letoun Mirage F-1
MLC	Mouvement pour la Libération du Congo	Hnutí za osvobození Konga
MONUC	Mission des Nations Unies en République Democratique du Congo (United Nations Organization Mission in the Democratic Republic of the Congo)	organizační mise OSN v Demokratické republice Kongo
MOU	Memorandum of Understanding	vzájemná dohoda
MV roty	---	místo velení roty
O Sk	---	operační skupina
OLRT	Operation Liaison and Reconnaissance Team	operační styčný a průzkumný tým
OMP	---	operačně manévrující prvek
Op Zál	---	operační záloha
OPLAN	Operational Plan	operační plán
Osk VzS	---	operační skupina vzdušných sil
PIC	Press Information Centre	tiskové a informační středisko
PIO	Public Information Officer	tiskový mluvčí
PSYOPS	Psychological Operations [AmE: PSYOP]	psychologické operace
Pzr	Recce - reconnaissance	průzkum
RB OSN	UNSC - United Nations Security Council	Rada bezpečnosti OSN
RDC (viz DRC)	Republique Democratique du Congo	Demokratická republika Kongo
Reko Sk	---	rekognoskační (průzkumná) skupina
ROE	Rules of Engagement	pravidla použití síly
SALIS	Strategic Airlift Interim Solution	prozatímní strategická vzdušná přeprava
Sk	---	skupina
SOF	Special Operations Forces	síly pro vedení speciálních operací
SOF DET	Special Operations Forces Detachment	odřad pro vedení speciálních operací
TA	Technical Agreement	technická dohoda
Tak Zál	---	taktická záloha
TG1, TG2	Task Group 1,2	taktické uskupení číslo 1,2
TMV	---	taktické místo velení
TOA	Transfer of Authority	předání do podřízenosti
TPT	Tactical PSYOPS Team	taktický tým PSYOPS (taktický psychologický tým)
UAV	Unmanned Aerial Vehicle	bezpilotní průzkumný prostředek
UPN	Union pour la Nation	Národní jednotna
VIPs	Very Important Persons	významné (velmi důležité) osoby
VzS	AF - Air Force	vzdušné síly